

OBCHODNÍ AKADEMIE

Praha 2, Vinohradská 38

Projekt OPPA

CZ.2.17/3.1.00/34/171

Název exkurze	Klasicismus a romantismus Typ: tematická, památková, 18 zastávek
Organizace	Začátek: metro B „Náměstí Republiky“ Konec: tramvaj č.9 „Poštovka“ hod. Náklady: Opencard Délka pěší části: 3,6 km, 2.30
Hlavní pojmy	Klasicismus, empír, romantismus, trojúhelníkový štít, dórský, iónský, korintský sloup, paprskovité příčky, nájemní dům, romantický park, salet, působení na city, nápodoba historie a orientu, umělá zřícenina, Jiří Fišer, W. A. Mozart, palác U Hybernů, kostel sv. Kříže, palác Platýz, Bertramka, Klamovka, Cibulka
Přílohy	Plán trasy, Metodické pokyny, Procvičovací test

č.	přesun	zastáv.	Výklad
1	METRO Nám. Republ.	vestibul Masar. nádraží	ZAHÁJENÍ EXKURZE: přivítání, představení lektora, prezence, popis programu
2	schodiště m vzhůru	zadní část tram. ostrůvku	NÁDRAŽÍ PRAHA (též Masarykovo nebo Střed) ¹⁸⁴⁵ – původní pražské nádraží, kdysi největší v Evropě, dnes nejstarší dosud fungující koncové nádraží v Evropě <ul style="list-style-type: none"> dvě budovy ve stylu pozdního empíru, tato je budova příjezdová, do Hyberské ulice se obrací budova odjezdová se dvěma hranolovými věžemi empír = buď chápán jako obdoba vrcholného klasicismu, nebo jako samostatný směr 1. poloviny 19. stol., na fasádě typické znaky klasicismu i s empírem: bosáž, římsy, tvary oken – návaznost na antiku jako v renesanci, oproštění od množství ornamentů (v empíru výraznější než v raném klasicismu), heslo „krása je v jednoduchosti“; dává přednost promyšlené a účelné kompozici naproti přes ulici dům s romantickou fasádou – romantismus se v architektuře projevuje idealizací historie nebo orientu, v tomto případě využívá prvků gotiky (úkol pro studenty); dává přednost působení na city, připomíná pohádkové dekorace; obě budovy ze stejné doby, oba slohy v architektuře současně
3	vL ulici V Celnici	před Obec. domem otočit vP	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 1 Josefská kasárna – romantismus, necitlivá přestavba
4	otočit se, podél Obec. domu	před Pr. Branou naproti Hybernii	PALÁC U HYBERNŮ – pův. barokní klášter irských františkánů (=hybernů), empírově přestavěn ¹⁸¹¹ na celnici; dnes divadlo Hybernia <ul style="list-style-type: none"> znaky empíru – portál s dórskými sloupy, palladiánský motiv (tři okna, z nichž prostřední je větší), půlkruhová okna s paprskovitými příčkami, girlandy, nad štítem mohutná neozdobná atika, nad špicí štítu zvýšená architekt Jiří Fišer (Georg Fischer) přestavěl Místodrž. letohrádek ve Stromovce v duchu romantismu, naopak dům U Hybern podle zásad empíru; jeho vrcholným empírovým dílem je nedaleký kostel sv. Kříže a zámek Kačina
5	vP, ke kostelu na L str. ulice	před kostelem	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2 Kostel sv. Kříže – architekt, znaky vrcholného empíru v exteriéru i interiéru, Turínské plátno
6	vP a 1.ul. vP	před divadle	STAVOVSKÉ DIVADLO ¹⁷⁸¹⁻³ – raný klasicismus, prohnuté části průčelí ještě poznamenané končícím barokem, architekt Antonín Haffenecker

		m	<ul style="list-style-type: none"> <u>znaky klasicismu</u> – zdvojené korintské sloupy nesoucí trojúhelníkový štít, vlys obsahuje nápis PATRIAE ET MUSIS („vlasti a múzám), okna s paprskovitými příčkami, římsu <i>nad oknem</i> nesou polopilastry, <i>po stranách</i> vysoké pilastry, na mříži <i>vP</i> řecký ornament meandr v prvním desetiletí existence divadla zde W. A. Mozart dirigoval s velkým úspěchem své opery Figarova svatba a Don Giovanni; jako dramaturg zde působil <u>J. K. Tyl</u> (za socialismu název Tylovo divadlo)
7	otočit se, přejít ul., dál L ch.	zhruba střed ulice	RYTÍŘSKÁ ULICE – na protilehlé straně ukázkové klasicistní průčelí, kde široký trojúhelníkový štít je nesen čtveřicí pilastrů, fasáda naplňuje heslo, že krása je v jednoduchosti (najít – úkol pro studenty)
8	vL na náměstí	před kašnou	UHELNÝ TRH <ul style="list-style-type: none"> Wimmerova kašna¹⁷⁹⁷ – <u>znaky klasicistního sochařství</u>: postavy ve stylizované kompozici, důležité jsou symboly, sousoší je asi alegorie zemědělství; kašna několikrát změnila místo, nechal ji vytvořit Jakub Wimmer, majitel Platýzu <i>vL</i> fasáda paláce Platýz¹⁸¹³⁻⁴⁷ – název podle majitelů z doby renesance, vrcholně klasicistní přestavba; <u>znaky klasicismu</u>: stlačený oblouk (<i>okna v přízemí</i>), busty imperátorů <i>nad okny, nad balkónem a po stranách průčelí liséna</i> (rámování fasády), <i>pod římsou nad 2.p.</i> typické ornamenty; bosáž, balustráda na balkóně a okenní frontony <i>v 1.p.</i> stejné jako v renesanci
9	průchodem do dvora	ve dvoře	PLATÝZ (dvůr) – je nejstarší pražský nájemní dům (činžovní), klasicismus přinesl nové typy budov souvisejících s rozvojem podnikání (např. první továrny) a služeb veřejnosti (např. nádraží); <i>v přízemí</i> opět stlačený oblouk
10	průchodem na Národní	kraj chodníku	PLATÝZ (hlavní průčelí) <ul style="list-style-type: none"> portál s dórskými sloupy (<u>empír</u>), <i>nad ním</i> rizalit s okenními frontony <i>v 1.p.</i>, zakončený trojúhelníkovým tympanonem, nad okny <i>v přízemí</i> busty střecha se od počátku 19. stol. staví rovnoběžně s fasádou, což zpomaluje šíření požáru na sousední domy
11	vP na náměstí	před pomníkem	JUNGMANNOVO NÁM. <ul style="list-style-type: none"> <u>Josef Jungmann</u>¹⁷⁷³⁻¹⁸⁴⁷ – bydlel v nedalekém domě, nejvýznamnější postava českého národního obrození, prosadil teorii, že „Čech je ten, kdo mluví česky“, která se stala základem českého nacionalismu; nekritický obdiv k přednostem vlastního národa a k jeho minulosti je typickým <u>znakem romantismu</u>, totéž cítili i Němci, proto mezi oběma národy v tomto období narůstá rivalita <u>pomník Josefa Jungmanna</u>¹⁸⁷⁸ – sochař Ludvík Šimek, mj. autor novodobých soch na Prašné bráně; sochy 2.pol. 19. stol. často doplňují historickou (a romantickou) architekturu, tvarově vycházejí z klasicismu (precizní ztvárnění, realistické detaily, naaranžovaná kompozice, symbolický význam)
12	po schodišti do metra B Můstek, odjezd směr Zličín, výstup Anděl, obejít blok vL, 2.ul.vL, pak 1.vP	před branou Bertramky či uvnitř před schodištěm	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 3 Bertramka – <i>Smíchov v klasicismu, raně klasicistní vila, manželé Duškovi, W. A. Mozart a Praha</i>
13	dolů, na kř. vL, pak 2.ul.vP, na hl. ul. Tram.	na začátku parku před altánem	KLAMOVKA – název dle stejnojmenné barokní usedlosti, dnes romantický park <ul style="list-style-type: none"> v romantismu se na rozdíl od vyumělkovaných barokních zahrad budovaly lesoparky, které měly vytvářet dojem divoké přírody; Klamovka bývala doplněna klecemi s dravými ptáky a s šelmami (romant. má rád nebezpečí); ideálem byl tzv. anglický park, střídající nízký (anglický) trávník se zdánlivě

	4,9,10,16 směr Řepy, výstup Klamovka, do parku	vL	<p>nahodile vysazenými dřevinami (typická Stromovka v Praze), nejkrásnější takový park s množstvím umělých ostrovů je v Lednici na jižní Moravě</p> <ul style="list-style-type: none"> altán¹⁸²⁰ je pro romant. char. salet = drobná či větší stavba začleněná do krajiny, doplňuje zahradu, ozvláštňuje prostředí, tvoří krajinnou dominantu, neslouží k obývání; napodobuje starověkou, středověkou či orientální architekturu, zde má podobu altánu s prvky, které napodobují gotiku (lomený oblouk, vertikály)
14	vP mírně vzhůru	před saletem	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 4 Chrámek noci – <i>znaky romantismu v exteriéru i interiéru, nedaleký klasicistní skleník</i></p>
15	areálem Klubu K. dolů po schodech	pod chrámek	<p>CHRÁMEK NOCI - PEKLO – podivná, temná prostora, připomínající jeskyni; romantismus inspiruje vše, co působí na city, tedy vedle přírody, historie a různých zvláštností také tajemství, napětí a hrůza</p>
16	tr. 9,10,16 směr Řepy, výstup Poštovka vL př. ul. do parku	rozcestí pod pavilónem	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 5 Cibulka – <i>romantický park, čínský pavilón</i></p>
17	vL cestou vzhůru	rozcestí	<p>CIBULKA (zámeček) – <i>cesta vL vede k někdejší empírové usedlosti, dnes stejně jako čínský pavilón silně zchátralé; čínský pavilón přesto díky své poloze na vrcholu kopce působí stále jako cenná krajinná dominanta; pokračujeme po cestě vP</i></p>
18	cestou ke zřícenině	pod rozhlednou	<p>CIBULKA (umělá zřícenina) – mezi romantické salety často patří uměle vybudované zříceniny s různým druhotným účelem, v tomto případě volně přístupná rozhledna nad Košířským údolím (13m, 68 schodů), nejstarší v Praze; socha <i>pod bránou</i> je Chronos = řecký bůh času, pozřel své děti, socha zvána Škrtič (pro romantismus příznačná emoce hrůzy); znaky napodobující gotiku: lomený oblouk <i>v bráně</i>, <i>na vrcholu věže cimbuří</i> – <i>tam ukončení exkurze</i></p>
Konec			

Zpracoval Mgr. Milan Brožek, OA Vinohradská, verze 20-02-13